

УДК 636.22/.28.09:616.098:616.084

Данчук В. О., студент II курсу спеціальності «Ветеринарна медицина»

Науковий керівник – Коваль Т. В., кандидат с.-г. наук, доцент,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський, Україна

ПРОФІЛАКТИКА КЕТОЗІВ У ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Актуальність даної теми зумовлена тим, що кетози великої рогатої худоби призводять до значних збитків у молочному скотарстві.

Метою даної роботи було узагальнення відомостей про причини виникнення, клінічні ознаки, діагностику, лікування та профілактику кетозів у великої рогатої худоби.

Кетози – це гостре захворювання, пов'язане з порушенням обміну речовин у корів, при якому в організмі відбувається накопичення ацетону, бета-оксимасляної та ацетооцтової кислот. Такі хвороби корів, як кетози, відносять до сезонних, так як найчастіше вони виявляються в осінньо-зимовий період і залежать від якості корму для великої рогатої худоби. Причинами виникнення кетозів є недостатня кількість легко перетравних вуглеводів у раціоні, годівля надлишком концентратів, різкі зміни складу раціонів у перехідний період, підвищена кількість масляної кислоти у раціоні, недостатність необхідних мікроелементів та погані умови вентиляції тваринницьких приміщень.

До сьогоднішнього часу накопичено багато наукових робіт, які охоплюють широке коло питань цієї важливої проблеми. Встановлені глибокі порушення інтермедіального вуглеводного, білкового та ліпідного обміну розвиваються найчастіше на основі енергетичної, відповідно білкової, незабезпеченості тварин, незбалансованої годівлі або підвищеного рівня кетогенних кормів у раціоні. При цьому велику роль відіграють порушення в рубцевому травленні, пов'язані із зміною інтенсивності та якості, видового складу мікробного пейзажу, який забезпечує організм жуйних необхідними продуктами білкового, вуглеводного, вітамінного та мінерального живлення. Ці особливості травлення і, відповідно, обміну речовин у жуйних мають вирішальний вплив на рівень продуктивності, характер функціональної діяльності нервової, ендокринної, серцево-судинної та інших систем.

Першорядним завданням у профілактиці кетозів у великої рогатої худоби є вдосконалення біологічно повноцінної кормової бази. Велике значення для високо молочних корів має цукро-протеїнове співвідношення раціонів, яке при будь-якому типі годівлі повинно бути в межах 1:1 або 1:1,5. Тому для запобігання кетозам треба організувати повноцінну годівлю тварин з обов'язковим введенням у раціон кормів, що містять цукри, в такій кількості, щоб цукро-протеїнове співвідношення було оптимальним (0,8-1,2). Для підтримання в раціоні оптимального співвідношення цукрів та протеїну рекомендується у корм тваринам вводити цукровий буряк, моркву, патоку та інші соковиті корми. Силос з підвищеним вмістом оцтової і масляної кислот виключають з раціону.

Зміну раціонів у великої рогатої худоби або введення в них нових компонентів рекомендується проводити не зразу, а поступово, щоб дати можливість

мікрофлорі пристосуватись до змінених умов. Зміна раціону без врахування особливостей травлення жуйних може призвести до дисфункції процесів травлення і захворювання кетозами.

Як засіб, що попереджує кетози у молочних корів, рекомендуються раціони, які складаються із соковитих кормів, помірних кількостей доброякісного силосу, 4-6 кг сіна і концентратів у кількості 200 г на 1 кг молока. Із таких кормів у передшлунках стимулюється також утворення глікогенної пірвіноградної кислоти.

При недостатці магнію в зелених кормах у тварин може виникнути тетанія і як наслідок цього ацетонурія. Додавання до кормів оксиду магнію, а також ін'єкції глюконату магнію чинять благоприємний вплив на організм тварин.

Для попередження «пасовищної ацетонурії» рекомендується вводити в раціон корів поживні речовини, яких міститься недостатня кількість у кормах: в перші 10-14 днів солону, силос, а в подальшому тварин, які дають більше 15 кг молока на день, підгодовують концентратами. В кінці пасовищного сезону таку підкормку рекомендується робити особливо коровам, які отелились влітку, і з продуктивністю 10 кг на добу.

Слід зменшити, або навіть усунути дію на організм тварин стресових факторів (гіпокнезії, скупченості, шумів працюючих механізмів, різких порушень мікроклімату, порушень роботи доїльних апаратів тощо). Велике профілактичне значення має регулярний і активний моціон тварин.

Для профілактики кетозів та боротьби з ними використовуються різноманітні технологічні прийоми та лікувально-профілактичні препарати:

- глюкоза. Є зручним джерелом обмінної енергії, легко засвоюється організмом. Проте, концентрація глюкози у крові з часом швидко зменшується, що викликає необхідність частого вживання;
- кортикостероїди. Регулюють рівень глюкози у крові. Мають високу біологічну активність, але спричиняють зміни у системі обміну речовин і негативно впливають на імунітет тварин;
- багатоатомні спирти та гліколи – пропіленгліколь та гліцерин у вигляді рідини. Мають високі енергетичні характеристики, проте незручні у застосуванні для випоювання через зонд, що викликає стрес у тварин. Цих недоліків позбавлений сухий препарат на основі пропіленгліколю та гліцерину – «ПКБ енергетичний».

Успішне вирішення проблеми боротьби з кетозами залежить від всесторонніх та глибоких досліджень в області агрономії, годівлі, обміну речовин, ветеринарної медицини, генетики та інших суміжних наук і від впровадження наукових досягнень у тваринництво. Провідним чинником у профілактиці кетозів є збалансована повноцінна годівля.